Nr. 65. Anulu XXIX.

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu conducerea ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 1 Septembre 20 Aug. 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Ministeriulu ungurescu.

(Capetu.)

§ 21. Obieptele memorate in § 7 si reservate deadreptulu Maiestatii Sale le va manipola ministrulu ungurescu respundietoru dispusu langa persón'a Lui impreuna cu consiliarii de statu carii se voru fi aflandu langa densulu. § 22. Ceilalti consiliari referinti ai cancelariei reg. unguresci de curte se voru stramuta in consiliulu de statu memoratu in § 9. § 23. Consiliulu locutitoru regescu alu Ungariei si tesaurariatulu curtii se voru imparti in respective despartieminte ministeriale cu reflexiune la artic. de lege 58 din 1791, carele se va observa si la constituirea consiliului de statu. § 24. Membrii presidinti ai corpuriloru guberniale descrise la § 6 voru ocupa locu in consiliulu de statu memoratu la § 9 si acolo in absenti'a Majestatii, a palatinului séu a ministriloru au se tiena presidinti'a. § 25. Toti functionarii si sierbitorii corpuriloru guberniale memorate in § 6, prin urmare nu numai acei, carii voru fi aplicati din nou, ci pana candu voru fi aplicati altmintea, inca si acei, carii nu se asiedia in susu memoratele despartiemente ministeriale, isi voru tienea platile de acum intregi. § 26. Tóte legalele autoritati de pana acum ale toturoru jurisdictiuniloru tierii voru trebui sustienute si de aici incolo intru tóta intregimea loru. § 27. Judecatoriile si tribunalele cate sunt legale sunt a se pastra intru independinti'a loru legala si pana la dispusetiunea mai departe a legii intru organisatiunea loru de acum. § 28. Ministrii au seaunu in ambele table legislative, si voindu a cuventa, trebue se fia ascultati. § 29. Ministrii sunt obligati a se infaciosiá in ambele case legislative, déca aru poftí acelea, si a da informatiunile recerute. § 30. Ministrii sunt obligati cá cerendu oricare din ambele case legislative ale dietei, se'si dea corespundintiele loru in cercetarea casei séu in a deputatiunii alese spre acelu scopu. § 31. Ministrii au votu in dieta numai in casu candu aru fi membrii legiuiti ai casei magnatiloru, séu alesi deputati in cas'a de diosu. § 32. Ministrii potu fi trasi la respundere:

a) Pentru tóte acelea fapte séu dispusetiuni, care vatama independinti'a tierii, garantiele constitutiunii, dispusetiunile acelora legi care se afla in fiintia, libertatea individuala, séu sanctitatea proprietatii, si acestea ei le comitu in calitatea loru de ministrii, séu respective le dau afara.

b) Pentru instrainarea baniloru séu altoru valori concredinte la manile loru, séu pentru intrebuintiarea loru nelegala.

c) Pentru negligi'a de a duce legile in deplinire, réu de a sustiené liniscea si securitatea publica, in catu acelea'si aru fi potutu inconguira prin midilócele puse in dispusetiunea loru prin lege.

§ 33. Punerea in acusatiune a ministriloru o face cas'a deputatiloru prin absolut'a maioritate a voturiloru. § 34. Judecat'a (asupra ministriloru) o va tienea unu tribunalu alesu de cas'a magnatiloru dintre membrii proprii prin voto secretu si pedépsa o va determina in proportiunea fara de legii. Se alegu cu totii 36 membrii, dintre carii inse pe 12 ii póte respinge comisiunea tramisa de cas'a deputatiloru spre a incamina procesulu de acusatiune, éra pe 12 inse ministrii trasi in judecata. Tribunalulu compusu in modulu acesta si constatoru din 12 membrii va enuncia in contra loru sentintia de judecata. § 35. In privinti'a ministrului condamnatu dreptulu gratiei regesci se póte aplica numai in casu de o amnestia generala. § 36. Cu privire la alte fara de legi comise afara din calitatea loru oficiala ministrii inca stau sub legea comuna. § 37. Ministeriulu este indatoratu a infaciosia in fiacare anu casei deputatiloru bugetulu de venitari si de spese, — cum si cu privire la trecutu a supune la cercetarea dietei socotél'a despre venitorile manipolate de elu. § 38. Pistile ministeriului in calitatea sa pana la alta dispusetiune a legislativei le va determina palatinulu locutitoru regescu. —

Éca acésia este legea ministeriala ungurésca. Din acceasi cititorulu vede usioru, ca ea nu se ocupa numai cu insusi ministeriulu, ci si cu persón'a regelui si cu a palatinului, cum si cu tóte asié numitele dicasterii si tribunale. Din tóte inse cea mai batatóre la ochi este acea dispusetiune a legii, despre carea noi mai cuventeramu si cu alta ocasiune si carea tiene, ca déca regele nu este in tiéra, adica este in Vien'a, potestatea regésca cu singur'a exceptiune din § 7 si 8 se trece la palatinulu, carele hoc ipso ca este dechiaratu de inviolabilu, ajunge apoi in susu-si rege. Deci pentru toti acéia carii doresc séu nu doresc ministeriulu, se imbuldiesce mai antein o alta intrebare: Vemi-va regele se siedia in Bud'a-Pest'a *), séu ca se va restaura palatinatulu si inca in consunetu cu legile din 1848. Mai nainte de a se infiintia ministeriulu ungurescu, un'a din doua trebue se se intemple, pentruca dóra nu vomu presupune, cá ministeriulu ungurescu se mérga in loculu cancelariei de curte la Vien'a si se lucre acolo; éra a functiona ministeriulu in Bud'a-Pest'a fara rege si fara palatinu, acésta ar fi o anomalia, carei asemenea lumea nu a mai vediutu pana acum. Preste acésta noi inca nu vedemu nicairi acea lege, acele mesuri, prin care se se complane si impace diferintiele dintre sistem'a veche municipala a tierii si dintre nou'a sistema ministeriala parlamentara.

Inse despre acestea in celu mai deaprópe viitoru.

G. B.

*) In Nr. 63 pe colon'a 1 semicolon'a 3 in artic. conducatoru s'a stracuratu o eróre forte neplacuta; de ci in locu de: cas'a locuitóre inca ar veni acolo, citesce: cas'a domnitóre inca ar veni acolo, adica la Bud'a-Pest'a. — Pe col. II semic. 2 din diosu in locu de cause curióse di: cause curióse.

Blasiu 10 Augustu 1866.

Intre multe mósie piere copilulu!

(Urmare.)

De altmintrea noi candu voimu se consideramu si discutamu despre partitele ce aspira la potere dupa retragerea barbatiloru regimului presinte, trebue se o descoperimu, cumca noi ratiocinamu numai in presupunerea unui regimu constitutiunale ce ar poté se urmese acestui provisoriu, ca-ci dupace Maiestatea Sa imperatulu nostru Francisciu Iosifu I. a dechiaratu unadata solemnu in faci'a lumii, cumca voiesce se'si conduca popórale in modu constitutiunale, speramu totusi tare ca nece ministeriulu actuale, nece alti barbati voitori de bine si statului nu potu se colcore spre producerea unui regimu absolutisticu; si de aceea in presupunerea nóstra voimu se ratiocinamu in urmatoriale.

Acum déca luamu noi amana diurnalele de diverse colori, ni se descoperu mai cu séma trei grupe de interese, care se lupta pentru castigarea valórei in regimu si care venindu dupa retragerea provisoriului presente stau gata a apucá la potere. Punemu in loculu antaniu pre partit'a centralistica, pre carea o mai necasiescu inca si acum reminiscintiele poterei de carea dispunea nu de multu, si numai cu dorere si aduce aminte de caderea ce o a suferitu prin insusi colucrarea sa restornandu si ministeriulu si din frontea acestui'a pre dlu fostu ministru Schmerling. Acésta partita in impregiurarile de facie are cele mai pucine sperantie de a se poté aventá la carma, si acest'a nu numai ca-ci cá prin un'a dispusetiune providentiale in dilele din 3—6 Iuliu a. c. si-a finitu chiamarea de a germanisá la Königgrätz, care le a preparatu ea conducerea cea rea, dara si de acéea, ca-ci inca ne sunt in prospeta aducere aminte principiale ce le profesésa, si cu cari neoe de catu n'a fostu in stare a impacá imperati'a, ci in urma inesasi pre sene trebui se se restórne! N'are pentru acum prospecte de reusire partit'a centralistica, inse si candu ar avé nu ne ar superá tare, ca-ci accessi tienesce spre unitatea statului, ceea ce tienemu si noi de un'a din conditiunile principali ale prosperarii, mai departe potemu sperá ca va emendá ce incepuse in patri'a nóstra si nu va strica, si in urma nu ne amu superá de reusirea ei si de acéea, ca-ci acum dupa ce neamu scapatu de incurcaturile si confusiunile ce ni lea preparatu de a pororea federatiunea germana inglodandune in molulu nepotentiei sale, centralistii au incetatu a ne mai fi periculosi natiunalit-tii, acum si ne vrendu isi voru uitá visurile de unu statu mare germanu facundu din Austri'a, si voru trebui se colucre spre inflorirea specifica austriaca, — si asié un'a reusire eventuale a acestei partite nu va fi asié stricatiósa imperatiei, nece poté se fia de totu contraria intereseloru nóstre nationali. De óra-ce inse totusi amesuratu esperintiei, principiale acestei partite in er'a mai deaprópe trecuta n'au reusitu la ceva resultatu favoritoriu pentru imperatia, mi se pare ca n'ar fi cu scopu se se apuce de nou de mositu, n'ar fi cu scopu cá se puna none probe asupra statului, si inca cu atatu mai pucinu, cu catu acésta partita nu numai nu se compune din maioritatea popóraloru ce constitua imperati'a austriaca, dara sesi afla grupata intr'o margine, in catu prin gravitatiunea s'a nu e in stare a trage dupa sene partile cele mai multe si mai departate. — Inse a dou'a mósia carea sta cu ghiarale deschise spre a apucá copilulu in unghi este partit'a dualistica, séu mai pre scurtu partit'a maghiara, carea bucurandose de influinti'a si patronirea barbatiloru ce conducu de presente nai'a statului, nesuesce la preponderantia si la infiintiarea scopuriloru sale inghititoria de natiuni. In catu pentru prospectele de reusire ale acestei partite, de óra ce néga unitatea statului carea e criteriulu celu mai de frunte si necesariu pentru prosperarea monarchiei, de óra ce impartinda poterea centrale in doue parti espune statulu pentru nesce timpure critice la cele mai mari confusiuni si anumite la impregiurarea fatale, cá un'a parte a monarchiei se se resolve pentru unu scopu si ceelalta pentru altulu, incatu statulu se vina in contradicere cu sene insusi, — de órece prin impartirea statului nesuesce la suprematisarea si apasarea natiuniloru nemaghiare, ceea ce bate deadreptulu in interesulu statului poliglotu alu Austriei, si in contra spiritului timpului, si chiaru a dereptului neapusu alu naturei; in urma de órece prin dualismulu seu voiesce a produce unu monstru, unu capu cu doua corpuri, séu intorsu unu corpu cu doua capete, ceea ce nu esista in natura, ori déca prin escepciune se produce, nu se sufere a esistá cá unu ce ominosu, de nu cumva spre arastare de minune si curiositate, — dicu din acestea si alte cause cari sunt in contra pretensiuniloru importune ale acestei partite intre nesce impregiurari ordinarie amu fi securi, cumca cu pretensiunile sale nu va poté reusi si amu dori se nu reesa. Inse fiinduca barbatii ce stau a-cum in fruntea lucroriloru sunt patronii acestei partite, cari de si nu i aprób tóte pretensiunile,

totosi acelea nu le respinge cu demnitate si cu seriositatea ce li se cuvine, acesti barbati si densii se adopera a convinge lumea, ca in imperati'a acum de vr'o 32 milióne numai cele 5 milióne maghiari sunt in stare a o conduce si sustiené, — in scurtu finduca barbatii ce stau in fruntea regimului cochetéza de a purure cu maghiarii ignorandu pre alte popóra, ne aducemu aminte de proverbiulu strabunu „Omnia jam fient" s. c. l. — Cu tótu acestea inse ne tienemu de datoria, cá in interesulu statului si alu natiuniloru ce contribue spre conservarea acelui'a sange si averi, se provocamu pre barbatii dela regimu, in ale caroru mani este acum destinsiu statiulu, cá in organisarea ce o au de scopu se nu periclitese inainte de tóte unitatea statului si apoi se se ferésca a impacá pre unulu ori altulu cu vatemarea derepturiloru natiunali si a esistintei celoru alalte popóra. — Acésta provocare ne sentiemu datori a o face cu atatu mai vertosu, cu catu dela programulu partitei dualistice nu avemu nece unu prospectu de bine pentru statu pre carele voiesce a'lu desparti, a'lu aduce in contradicere cu sene insusi si a'i prepará confusiuni neinvisse. Dara nu avemu nece unu prospectu de bine pentru pacea interna a popóraloru si pentru prosperarea nationale, carea pre basea sacrificariloru ce le punemu pre altariulu statului cu dereptulu o pretindemu, — ca-ci prin un'a economia dualistica s'ar casiuná neliniscirea popóraloru si nedereptatirea sentimentului nationale, carele acum fara de a fi impacatu, nu promite nece unu venitoriu paciuitu!

Mai este inse si a trei'a mósia carea ar voi se ajunga la iucru, — si acest'a este partit'a federalistica; acest'a inse compusa din ómeni mai cu séma de doua principie siesi cu totulu contrariu, dintre carii: auctorii si patronii Vaterland-ului din Vien'a si ai Hirnók-ului din Pest'a cari voiescu si pretindu decentralisare catu se póte de multa, voiescu autonomi'a singurateciloru provincie, pretindu inse pentru sene a casa in diversele provincie: chiamarea de a fi conducatori, séu de a duce rol'a patriarchale a testamentului vechiu, séu si cea cavalerésca a evului de mediuiocu, in mediuioculu popóraloru cari dupa parerea acestoru ómeni nu au dereptu si nu sunt chiamate a dispune ele despre de stinele sale! Dara finduca partesanii acestoru principia — multiamita progresului secioiui alu XIX-le — nu mai potemu avé prospectu de a si vedé realisate scopurile, se i si lasamu poftindule repausu bunu in intunereculu unde voiescu se'si petréca. Alta parte a federalistiloru inse carea se lupta a se aventá la potere si din parte se si tiene sprópe de acceasi prin Diu ministru de statu Belcredi, este parten séu partit'a federalistica — cu pucina esceptiune — a slaviloru toturoru, asié dara a boemiloru, moraviloru, croatiloru, polonioru si a altor'a, in cari s'a mai desteptatu in catu-va vréti'a natiunale, la carea, in catu are de programu asecurarea esistintei séu a autonomiei toturoru provinciciloru imperatiei si in catu pre langa acestea doresce a se constitui imperati'a in cele strinsu comune pre postulatulu rationale alu unitatii si spre asecurarea vietii natiunale a singurateciloru popóra, pretinde decentralisarea cata numai sufere unitatea neviolabila a imperatiei, ne alaturamu si noi romanii, carii dorimu se prosperese statulu intregu si natiunile intr'ensulu se se alle ferite. — Ce ce tiene de prospectulu de reusire alu acestei partite, — ea nu se vede standu asié de parte de realisarea scopului seu, ca-ci — déca nu se insiéla — isi are in fruntea regimului presente pre Dlu ministru de statu, carele precum se crede s'ar recunósce de patronulu principialoru liberali federalistice; dara acésta partita ar si meritá se recésa si se apuce la potere, ca-ci nu ataca unitatea de lipsa a statului si pretinde de altmintrea conditiuni favoritórie pentru autonomi'a singurateciloru provincie, si pentru prosperarea nationala a natiuniloru ce constitue imperati'a austriaca, merita se recesa, ca-ci recunósce principiale liberali ale timpului si acelea voiesce a le combiná cu prosperarea statului intregu; merita se ésa la scopu, ca-ci profesésa principiale nu numai coresponditória timpului si naturei si cerintieloru statului austriacu, dara 'si are de programa pre acceea, carea o tiene de a s'a maioritatea cu totulu absoluta a popóraloru din imperati'a austriaca, si acest'a reslatita cu pucine esceptiuni prin tóta imperati'a, in catu esecutanduse acestu programu s'ar poté dice cu totu dereptulu, ca maioritatea popóraloru cu totulu preponderanta e indestulita, si in scurtu s'aru vedé urmarile prospere ale atarui programu*). — Din partene dela ajungerea acestei partite la carma amu avé de speratu intaririea autonomiei patriei nóstre, in contra uneltiriloru ce vedemu petrecunduse astadi pre contulu esistintii ei, amu avé de a sperá prosperarea natiunale a toturoru popóraloru si asié indestulirea si liniscirea comuna, de unde nemica póte fi mai naturale de catu aceea: ca prevediendu noi nesce resultate mai favoritórie dela esecutarea principialoru federalistice, se pottimu cá barbatii dela regimu avendu insinte prosperarea statului si maririea tronului, dereptatea si liniscirea popóraloru, se nu se mai considere de provisorii si transitorii, ci decumva au ceva de aplecare catra programulu acest'a federalisticu, se'lu si esecutesse, si ii asecuramu ca nu numai voru avé maioritatea cu sene, dara in scurtu voru fi si norocosi a vedé cu bucuria fruptiele salutarie ale unei atari intreprinderi. Barbatii dela carma lasandu cochetarile eschisive cu maghiarii cari neliniscescu pre maioritatea imperatiei, apuce cu resolutiune programulu federalistiloru liberali, si nu mai lase statulu altoru mósie neochiamate, cari se'lu mai slutésca fara sperare de ceva efeptu ferice! (Va urmá.)

Brasiovu 31 Aug. sér'a. Din 28 Aug. incóce starea sanetatii la noi merge spre mai bine; in trei 4 dile din urma avuramu inca numai vreo 12 casuri de mórte prin colera genuina, intre care se numera v. colonelu pens. br. Marcant, unu teneru ofeiru, unu dascalu de cantari anume Clausnitzer, profesionistiulu Moser, 4 femei vedue, unicului fiu alu dlui medicu Capsia, si A. Palme, controlorulu dela banc'a filiala, care lasá o vedova si cinci copii toti minorenni. Mórtea acestui conlocuitoru desteptá in poporime compatimire comuna; nascutu in Vien'a, comerciantu intru intielesulu nobilu alu cuventului, unulu din incredibili banceri nationale pentru caracterulu seu intregu si nobilu, prin scóla'sa privata comerciala lasá intre tinerimea romanésca si sasésca in cursu de optu ani o multime de cunoscintie, care pana atunci nici in Brasiovu nu se propunea de locu, éra cá fundatoru alu societatii aparatóre de animale reflectá pe poporime la o multime de barbarii care se comitu asupra celoru mai folositóre animale. Fia'i tierén'a usiora.

Sept 1 n. Negutiatorulu Ioane Marinovici tata la mai multi copii repausá asta-nópte in etate de 63 ani. Preste Oltu in catéva sate secuiesci incá rapesce colér'a.

— Eri in piati'a nóstra au fostu atatea cerealii, pre catu nu s'au vediutu din éra'a dela 1863/4, prin urmare pretiurile au si mai scadiutu, pentruca intre 12 si 1 óra d. a. celu mai frumosu grau se potea cumpara galet'a de Ardéiu (130—132 ß) cu 6 fl., inca si cu 5 fl. 80 cr. v. a., secar'a 4 fl., ordiulu 3 fl., ovesulu albu 1 fl. 30, negriu mai greu 1 fl. 50 v. a., carioi 1 fl. v.a., éra speculantii carii au adusu de airea papusoiu cumparatu cu 7 fl. pentrucá se'lu vendia aici cu 8 fl. pagubescu grosu, pentruca abié li se oferea 6 pana la 6 fl. 20 galet'a de Ardéiu. Lintea si mazerea se mai tienea la 7 fl. v. a. de galéta. Sunt semne ca pretiurile voru si mai scadea.

Dela **A. Carolina** despre lucrarile adunarii generale tienute de associationea transilvana etc. descrieri care se póta indestuli pe publicu, pana la incheierea acestui Nr. inca nu ne venira. „Telegr. rom." din 18/30 Aug. cá unulu carele este mai sprópe, are sciri diu 15 si 16, éra la noi veni alaltaeri unulu din ddnii membrii ai Associationii, carele a potutu sta in A. Carolina numai pana in 28/16 Aug. dupa amédi. Acelasiu domnu ne asigura, ca dupa adunarea dela Brasiovu din 1862 cea mai frumósa a fostu acésta dela A. Carolina. Lucrarile au decursu precum s'a potutu prevedé dupa programa comitetului, adunarea inse a fostu mai numerósa decatu in cesti trei ani din urma si din fruntasii natiunii au luatu parte mai multi de catu in timpurile dieteloru; neromanii din clasele alese inca au fostu multi. Impregiurarea ca ambii mitropoliti si confesiunioru romanesci isi luara ostenéla de a onora acea adunare cu presentia loru, precum si ca Escel. loru — firesce invitati cu tóta onórea — au descalecatu la Esc. S'a du. episcopulu romano-catolicu Fogarasi, a produsu o prea placuta impresiune.

Diu'a dinteiu, adica de Sta Maria mare se trecu cá si altadata, cu ascultarea s. liturgii, dupa care ambii archipastori au tienutu in respectivele biserici cate o cuventare bisericésca amesurata la insemnatatea dilei, dupa acéea urmara visitele, prandiu si dupa amédi o siedintia pregatitore a comitetului.

Decursulu mai departe alu lucrariloru adunarii va urma in Nr. viitoru. —

*) Ne rogamu: de unde e cunoscuta acea programa? Dóra din presa, patenta dela Septembre? Dóra din cassarea dietei dela Sibiiu si conchiamarea alteia la Clusiu? Dóra din chiamarea la Pest'a? Dóra din cuventarea bar. Lud. Josika? — Red.

Naseudu in Augustu 1866.

Diu'a de 18 Aug. este pentru poporulu acestui districtu o di de mare insemnatate a anului, pentruca serbésa cu cea mai mare pietate si caldura diu'a nascerei Maiestatei Sale imperatului Francisciu Iosifu I., catra care ori si candu poporulu acestui districtu si in genere totu natiulu romanu si-a aretatu credinti'a si a-lipirea s'a in totu timpulu nu numai prin fapte visibile, ce si prin semne din laintru. Diu'a acésta si acum s'a serbatu cu cea mai mare ceremonia de catra poporulu nostru si in specie aci in Naseudu cá centrulu districtului. In preser'a dilei se iluminá toto opidulu, si band'a nóstra cantá dealungulu stradei imnulu popóralu si alte piese; ér' in 18 diminéti'a la reversatulu diorioru de diua ne tredi sunetulu salveloru din pive, care se parea ca escitá in a-nim'a fiacarui reverentia catra acésta diua cantanduse érasi deslungulu stradei imnulu popóralu. La 8 óre oficiatii de tóte clasele, corpurile invetiatoresci, oficirii pensiunati si alti inteligenti din locu si de prin pregiuru, cu chetulu districtualu Il. S'a D. capitanu supr. in fronte pornira in corpore spre a asistá la cultulu divinu, ce se sevirsi mai antaniu in biseric'a romanésca gr. catolica sub pontificarea Rds. Dlu vicariu Gregoriulu Moisiu asistandui prof. gimn. Leone Pavelia si cooperatorele localu Ioane Lazaru. — Sub decurgerea s. liturgie se dedera salvele indatenate si se cantá imnulu popóralu ér' in fine tienú prof. gimn. Leone Pavelia o vorbire dupa versulu Psalmului 19 „Dómne mantuesce pre imperatolu si ne audi pre noi ori in ce di te vomu chiamá", prin care aretandu insemnetatea dilei, si atingundu datoriele supusiloru catra Domnitoriu, intari pre poporu la credintia si alipire, precum si la aretarea prin fapte a acestei credintie ori candu cere trebuinti'a, cu barbatia, eroismu si credintia, ce o dovedir'a granicerii acestia. —

Dupa s. liturgia se fecera rogatiuni din genunchi pentru imperatu, si mergundu cu totii la biseric'a rom. cat. asistara si acolo la celebrarea cultului domnedieescu, de unde mersera cu totii la chefulu districtuale Il. S'a Dlu capitanu supr. pentru depunerea omagiului cuvenitu, cu care ocasiune Rsd. D. vicariu tienendu o vorbire amesurata timpuriloru de facia roga pre Il. S'a in numele toturoru, a aduce la cunoscinti'a inaltului tronu, urarile poporului si inteligentiei din diu'a de astadi, precum si credinti'a si alipirea, care le apromitu totudeuna si in orice timpuri, la care Il. S'a respundiendu apromise cumca simtiemintele descoperite 'si va tiené de placuta datorintia ale aduce la cunoscinti'a inaltului tronu. — La 2 óre dupa amédi dede Il. S'a D. capitanu supr. in onórea dilei unu prandiu, la care fusera invitati mai multi oficiati si inteligenti dintre tóte branchele. Aci Il. S'a redicá mai antaniu toastu pentru Mai. S'a imperatulu, D. vicariu pentru In. S'a imperatés'a, asesorulu Iachimu Muresianu pentru tóta inalt'a casa domnitoria, fiscalulu Ioane Floriasiu pentru ostasime etc

Totu in acést'a di si ér'a inteligenti'a tinera arangiá una petrecere de jocu, la care luá parte unu publicu numerosu, precum si mai multi oficiri dela reg. Niederlande din Bistriti'a, petrecundusi in cea mai frumósa armonia si cordialitate pana tardiu. —

Dualismu, federalismu nationalu.

Din Valea **Somesiului** 15/3 Augustu 1866. Evenemintele sguduitóre sunt totdeodata si provocatóre.

De multe ori se intempla, ca tieranulu scapa cornele plugului, maiestriulu maseri'a, amploiatulu lapeda mas'a cea verde si se ocupa de politica, cetesce cu aviditate jurnalele, — le critica si de are ceva capacitate pleasnesce cu parerile sale in publicitate, ceea ce e si o datoria catra patria si natiune. —

Intr' acesta positiune me pomenescu insumi, nu imbolsitu prin ghidalitur'a ambitiunei — dar' cá unu romanu adeveratu, simtiulu curatu, si amorulu catre natiune imi impunu obligatiune sacra intr' aceste circustari grave a'mi comunica parerea cu publiculu nostru.

Dupa unu resbelu scurtu inse infioratoriu cata, ca ne gasimu in ajunulu inchiaiarei pacei, precum cu prusianii asia si cu italienii.

Austri'a de una parte cu predarea Venetiei

mantuinduse de o politica straina sustienuta cu multe parale si sange, — de alta parte perdendu perspectiv'a in Germani'a, e intrebare de fondu, ce are se faca si pe ce basa se se cladesca Monarchia?

Pentru ca de la deslegarea fericita a acestei teme fórte elastice depinde viitoriulu stralucitu alu monarchiei, de la piatr'a fundamentale eterna ca contra atatoru fatalitati suferite, se mai remaie si mai incolo unu imperiu potericu, impunetoriu, de rangulu d'antaiu in Europ'a, cá se 'si póta implini misiunea, la care e vocata Austri'a in concertulu orientului.

Pareree generale e, cá cu absolutismulu nu se isbutesce nimicu bunu, ci in contra recurendu inca o data la acestu mediloc nefericitu, ar' retrage dupa sene unu reu — aru isbugni nesce catastrofe triste, margimile carora nici s'aru poté oteri.

Prea bunulu nostru monarcu inca a recunoscutu adeverulu asertiunei acesteia, pe candu in diplom'a stralucita de la 20 Sept. a pronunciatu cuvintele maranimóse; voiu a fi unu principe constitutionalu. — Aceste cuvinte vibresa si adi prin urechile popórelor asemene unei musice a paradisului.

Despre germanisare si centralisare nici n'avemu ce vorbi, idé'a acésta s'a dovedita deja intr'atata nepotericsa si impracticabile, catu cu totu dreptulu o potemu caracterisa de o chimera irealisabile, de care s'au scarbitu inse creatarii ei.

Asia dara remanu doue idee care sgudueseu si misca spiritele nationiloru deosebite ale poliglotului, din care e compusa monarci'a austriaca dincolo si dincóce de Laita.

Bohemii, moravii, polacii, romanii, croatii, slavonii, serbii, rutenii, etc. etc. voru cu toti federalismul — éra maghiarii isolati sustienendu mortisu rusinea traditionaliloru, voru dualismulu impreunatu cu apesarea natiuniloru colecuitóre si o centralisatia in Buda-Pest'a.

Ne reservamu bateri'a si érb'a de pusca a scarmanu, si argumintele nóstre a sprigini cealalta dintre aceste doue pareri, alecarora partide sunt compuse, si conducatorii adeca barbatii ei eminenti (cu durere ca fora romani) ii vedem adi grupati in Vien'a — starnindu catu mai potericu pondu a arunca in cumpan'a viitoriului monarchiei.

Se tragemu o paralela intru federalismu si dualismu.

Ce e federalismulu? E o sistema potericsa de una parte multiamitóre pentru popóra, va se dica pentru fiecare natiune, de alta e o garantia sigura pentru tronu. Pentru ca unde popórele sunt fericite si multiamite, acolo tronulu e neclatinatu.

Ar' fi lucru de prisosu adi, inse nici spatiulu foiei nu admite a detalia, a formalisa sistem'a federalistica; pentru imphairea insarcinarii acesteia ne reservamu alta ocasiune.*)

Inse statu potemu in genere aminti, ca intr'unu sistemu federalu si totu deodata liberalu, popórele fiindu dupa nationalitati grupate si a dunate in dietele loru concernente nationale se bucura fara frecari sterpe de drepturile cele sante si firesci — fiecare natia se ingrigesce de desvoltarea s'a spirituale si materiala, de administrarea buna si de inflorirea terimuliu carele ocupa, eara pentru lucrurile de obste si comune fiindu ele confederate, si in strinsa legatura cu vecinii, se coaduna cu totii la o dieta generale, se dicemu Reichsrath — unde se se discuta si se se faca intr'o conintielegere osiadieminte bune pentru sustienerea catenei comune, care tiene strinsu legatu poliglotulu suptu scutulu tronului si unu guvernu pentru toti.

Precum intr'una comuna de diferite nationalitati si religiuni se potu face fara a se mestec in trebile familiari séu religionari arangeminte de comunu salutari si folositóre pentru toti locuitorii la cas'a comuna, asia se potu ecsecuta aceste intr'o monarchia locuita de natiuni deosebite. — Dreptatea asertiunei acesteia numai o minte marginita séu o credinti'a reutatiosa si veninata de preiudicia selbatice o póte nega.

Acuma se vedemu dualismulu cu o centralisatia in Buda-Pest'a?

E o sistema revoltatoria, care despóie tóte popórele de drepturile loru cele sante si le face cu esceptiunea rasei maghiare pe tóte celealte natiuni nemultiamite si desperate.

Nevoindu a ascunde pisic'a in sacu, ne luamu permisiune a vorbi intr'unu limbagiu francu despre dualismulu si centralisarea maghiariloi.

Se punemu, inse nu concedemu, ca prin inspiratiunea si influintl'a voitoriloru de reu si tronului s'aru infiintia dualismulu: ce urmari ar' avé acésta nedreptate:

Inimile slovaciloru, romaniloru, croatiloru, nemtiloru, serbiloru, ruteniloru s'aru indigna adencu si s'ar revolta contra jugului acestuia apasatoriu si sugrumatoriu, fiinduca nici una dintre natiunile susupomenite nu s'ar apleca suprematiei maghiare.

Spiritele si simtiemintele sacre care palpitéza in pepturile natiuniloru sunt cu multu mai potemice si cu multu mai desvoltate, de catu s'ar poté impaciui si multimi natiunile in Ungari'a, Transilvani'a si Croati'a cu frase góle, cu sofisme si cu complecsuiu maghiariloru; — adi fiecare natia via si compacta pretende drepturi politice, si autonomi'a terimului care 'lu locuesce si care 'lu sustiene cu sangele si starea s'a.

Lantiulu traditiuniloru l'a mistuitu rugin'a, popórele au lipsa de o catena tare si potemica, care se fia in stare a regenera, a sustiené edificiulu societatei si tronulu.

Cu unu cuventu, cu introducerea dualismului s'ar face frecari obstinate si lupte infricosiate de viétia si de mórte, si apoi intrebamu: ce resultatu ar avé in fine esperimentati'a acésta trista? Ce fericire ar aduce in Ungari'a, Transilvani'a si Croati'a?? — Nimicu; inse ar produce rane cumplite si loviturl mortale, — éra tronului mai multu reu de catu perderea Lombardo-Venetiei si a perspectivei in Germani'a.

(Va urmá.)

GALITI'A. Polonii si Rutenii.

Neunirea veche care a domnitu din vécu-i intre poloni si ruteni, mai de curendu prorupse intr'o cérta atatu de seriósa, in catu nu numai diariele din Leopole, Cracovi'a si Prag'a, ci si cele germane mai mari din Vien'a o urmaresce si o dejudeca cu tóta luareaminte. La acésta cérta re'nferbentata din nou intre susu numitele doua popóra noi inca nu potemu remané indiferinti. Referintiele aceloru popóra sémana in mai multe puncte cu cele sustatóre intre unguri si romani. Precum la noi prin elementulu maghiaru vrei nu vrei, se representa aristocrati'a, éra prin celu romanescu democrati'a, asié in Galiti'a sub poloni se intielegu boierii, éra sub ruteni poporulu mai alesu tieranu, pentruca orasiele sunt locuite fórte amestecatu si anume in maioritati relative de germani si evrei. Precum alci o parte mare de persóne si familii cate se ridica séu prin avutia, séu prin invetiatura, séu mai alesu prin cultura spoita bastarda trecea de-a valma la unguri, asié in Galiti'a ruteni catu invetiá carte mai multa si nu intra in clerU, trecea la poloni. Cu tóte acestea elementulu din carele se recruta polonii remanea in ochii loru celu mai despretuitu si mai asupritu. Ruteni galitieni sunt mai toti de confesiune greco-catolica orientala (uniti), pe ei inse nici acésta comuniune relegiósa nu'i apara de persecutiunile polonilor. Rutenii si polonii sunt totu de o vitia, adica totu slavoni, éra diferinti'a in limba ar fi cam cá intre cea italiana si cea francésca. Atata, numai ca limb'a rutena este prea pucinu cultivata si produptele loru literarie sunt preste totu multu mai pucine la numeru de catu spre ecs. ale serbilorU, preste acésta ei inca totu se mai disputa intre sine asupra intrebarii, déca se cuvine cá se'si cultive dialectulu loru, séu se primésca in literatura dialectulu Rusiei mari, carele este multu mai naintatu si inavutitu. De alta parte poporulu rutenescu este in Galiti'a chiaru multu mai numerosu decatu celu polonescu*), preste acésta elu se intinde si preste o parte mare a Poloniei rusesci, precum si in cateva comitate ale Ungariei, cum si in o parte a Bucovinei, unde inca sunt cá vreo 150 mii ruteni.

In diet'a galitiana elementulu polonescu e representatu prin 75, éra celu rutenescu numai prin 74 votori. Se intielege apoi, ca multi deputati orasieni cumpanescu catra poloni. Catev'a proiepte de legi primite in dieta in spiritu mai multu aristocraticu au vatamato greu pe ruteni; éra candu capii acestora primira scirea, ca grafulu Agenor Goluchowsky cunoscutu de mare feudalistu si totuodata federalistu se va denumi gubernatoru alu Galitiei, se ingrijara preste mesura, éra unii din ei dechiarara prin foile publice, ca nu voiescu a sci de individualitati istorico-politice intru intielesulu federalistiloru, prin urmare nici de federalismu, ci isi afla ecsistinti'a loru nationala asecurata numai prin unu centralismu mai moderatu. Unu publicistu rutenu merse si mai departe, pentruca in diariulu „Slovo“ spuse cursu, ca déca Austri'a nu va fi in stare de a protege si apara pe nstiunea rutena de supremati'a nerusinata a poloniloru, ei, rutenii se voru vedea siliti a se sprijoni in Rusi'a! Acésta dechiaratiune categorica de si esita numai din condeiulu unui omu singuratecu, alarmá pe cea mai mare parte a presei germane din capitala. Unele foi luara partea ruteniloru, altele inse 'si batu joculu de ei acum cá si in 1849, 1850 si 1863 cá de o natiune noua inventata de ministriulu gr. Stadion la 1848.

„Fremdenblatt“ scrise in acésta cestiune unu articulu nerusinatu, in care spune verde, ca in Austri'a dreptu de viétia nationala au in prim'a linia numai Germanii si Maghiarii, in a dou'a Boemii si Polonii, éra la „Serben, Slovenen, Walachen, Rumunen, Ruthenen etc.“ le denéga dreptulu de viétia nationala si politica. Vedi tu evreulu! —

„Presse“ cea veche inca dedica unu articulu acestei cestiuni, pe care'lu incheie asié: „Barbatii de statu ai Austriei isi tienusera pana acum de cea mai inalta problema a balantia (compani) pe diferitele natiunalitati un'a cu alt'a si prin frecare si baterea uneia prin cecalalte a tiené unu ecvilibru maisestritu.“

„Presse“ va fi sciindu mai bine decatu noi, cam catu adeveru coprinde acésta invinuire a ei plesnita in faci'a barbatiloru de statu, pentruca ea cá diariu vechiu, germanu centralistu de calibru greu, potinte si statatoru in connecsiuni de tóta plas'a, avù mii de ocasiuni de a se informa si in acésta privintia catu se póte mai bine. Cu tóte acestea fiene ertatu si noua cá provincialisti nepotintiosi si marginiti a pune unele intrebari modeste: Cum se póte cá fruntasii conducatori si natiuniloru conlocuitóre se sufere a fi portati de nasu cu diecile de ani de catra unii si altii dintre barbatii de statu? Pentrucá se poti conserva o monarchia, este óre de neaparata trebuintia cá se tii pe popórale conlocuitóre in ura si urgia vecuitóre si se le dai in capu la unele prin altele? Noi nu credemu asié ceva, ci credemu, ca ele inse'si dau in capu, pentruca 'si intielegu interesele fórte reu, séu ca nu le pricepu nicidecum, precum si pentruca cele dedate a domni din vécuri sub cele mai diferite forme se tienu cu mani cu picióre de privilegiulu loru, éra conducatorii celoru domnite n'au incredere in poterea de viétia nationala a poporului; éra poporulu insielatu si impilatu de atatea ori nu mai scie cui se dea credieméntu; de unde vine, ca adesea in cei mai sinceri amici si sei arunca cu norciu; preste acésta provocarea de a sacrifica timpu si banu pentru scopuri mai nalte este fórte raru priceputa si prea adesea restalmacita. Asié o patiescu rutenii, totu asemenea si altii.

G. B.

— „Albin'a“ se reapuca de publicarea ostasiloru de nationalitate romanésca morti si raniti, acum inse nu mai multu in Itali'a, ci in bitaliile austro-prusiane dela nordu. Din acelea publicatiuni cunóscemu totuodata, ca afara de cele 15 regimente de pedestrime aratate de noi in Nr. 63 alu Gazetei mai sunt si altele totu de pedestrime, in care se afla ostasi romani, de si mai cate pucini.

Pe noi spatiulu nu ne érta a publica numele fiacarui ostasiu, inse si credemu ca e de ajunsu déca acelea se arata macar numai intr'unu diariu romanescu; asié noi vomu reprodoce numai numerulu ostasiloru morti si raniti mai greu séu mai usioru dupa fiecare regimentu.

In batali'a dela Trautenau din 25 Iuniu 1866 dela regimentulu de ped. duce de Parma Nr. 24 remasera romani morti 2, raniti 9.

Dela regim. de ped. br. de Airoldi Nr. 23 morti 50 raniti 68.

In batali'a dela Königgrätz din 3 Iuliu dela regim. de ped. imp. Francisou Iosifu Nr. 1 morti 4 raniti 13.

Dela regim. de ped. archiduce Carolu Nr. 3 raniti 4.

Dela regim. de ped. conte Mazzuchelli Nr. 10, morti 6.

Dela regim. de ped. duce de Parma Nr. 24 morti 3 raniti 11.

Perderile la Hühnerwasser in 26 Iuniu,

*) Déca nu va fi pre tardiu, o astepta-nu. R.

*) Galiti'a pe 1304 milori □ are la 5 milióne locuitori. — Red.

Neukloster in 28 Iun., Münchengrätz, Gitschin in 29 Iun., Königgrätz in 3 Iuliu.

Dela regim. de ped. conte Gyulai Nr. 33 (din tienutulu Aradului in Ungari'a).

Din compani'a 1-a morti 4 raniti 11, c. 2 m. 4 r. 14, c. 3 m. 6 r. 12, c. 4 m. 12 r. 10, c. 5 m. 14 r. 17, c. 6 m. 2 r. 6, c. 7 m. 9 r. 37, c. 8 m. 12 r. 4, c. 9 m. 6 r. 25, c. 10 m 8 r. 11, c. 11 m. 2 r. 10, c. 12 m. 12 r. 18, c. 13 m. 11 r. 23, c. 14 m. 2 r. 15, c. 15 m. 7 r. 10, c. 16. m. 16 r. 22, c. 17 m. 3 r. 14, c. 18 m. 15 r. 18. Cu totii din acelu regimentu morti 145, raniti greu si usioru 277.

Dela regim. de ped. archiduce Stefanu Nr. 58 morti 2 raniti 6.

In lupt'a dela Hühnerwasser din 25 Iuniu dela batalionulu 23 de venatori (ardeleni) morti 11, raniti 13.

La Trautenau 27 Iuliu dela bat. de venatori Nr. 28 morti 14 raniti greu 52, raniti usioru 54 romani. —

Dela regimentulu de artileria Pichler Nr. 3. In bateri'a de pedestrii ranitu 1, in bateri'a de calareti ranitu greu 1.

Dela regimentulu de dragoni princ. Windischgrätz Nr. 2 raniti 6 romani.

In batali'a dela Königgrätz din 3 Iuliu dela batalionulu de venatori Nr. 12 morti 2, greu ranitu 1.

Dela batal. de venat. Nr. 23 morti 4 romani.

Érasi dela batal. de venat. Nr. 28 morti 3, raniti catu mai greu catu mai usioru 59 totu romani. —

— Cati au remasu morti séu raniti pe campulu batalioloru din alte natiuni austriace, se póte vedé atatu din listele oficiale catu si din multimea diarieloru mai alesu germane.

— Maiorulu Ioane Novacu de Unisde, celu admiratu pentru bravur'a lui, e in viétia, si se afla in spitalulu Horzenowes in Boemi'a, totu acolo e si sotiulu lui de arme capitanulu Georgie Doda. Despre ranele loru nu scimu inca nemic'a mai apriatu. „Alb."

— „Sionulu romanescu" intre alti articuli buni cari merita tóta luarea-minte a respeptivului cleru a reprodusu in cativa Nri si Protopapadichi'a compusa si tiparita de fericitulu Petru Maioru cu scopu de a lamuri drepturile, datorintiele si referintiele protopopiloru si ale scauneloru protopopesci catra episcopi si catra consistórie. Acceasi fóia in Nr. 16 din 15 Aug. mai publica unu altu articulu interesantu Despre pastrarea foruriloru protopopesci. —

— „Zeitschrift der Wundärtze." Dupace s'a redicatu intrerumperea comerciului prin evenimentele resbelice, apare érasi in modulu de pana acum. Pretiulu prenumerationei e 2 fl. pre diumetate anu, cu adresarea la Prosnitz in Moravi'a. Acestu diurnalu coprinde scirile despre cei sub cura dintre ostasii raniti de pre acolo. —

— Dupa statistic'a oficiala a br. Czoernig, din Ungari'a se afla in armat'a austriaca maghiari curati dupa nationalitatea genetica 70 500, éra romeni curati 47.000, la carii trebue se se mai adauge si romanii inrolati din alte parti. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci 29 Aug. n. Din numerulu la care fù redusa armat'a romanésca veti fi in starea incheié si dv. la numerulu ei, decandu acceasi se afla dislocata si primblata intre Bucuresci, Giurgiu si Oltenitz'a. Ce mai norocu, ca noi avuramu a face astadata numai cu turcii! Visteri'a turcésca mai de multu desecata cu totulu, a nóstra depredata si desiertata asemenea. Sciti ca o parte mare a voluntiriloru nostrii sémbla golana si descultia, din care causa unu batalionu de voluntiri a si revoltatu la Giurgiu. De aru fi trecutu turcii preste Dunare, romanii s'aru fi batutu de si-guru, batai'a inse ar fi decursu intre doua trupe reu imbracate si mai reu nutrite. Intr'aceea grij'a nóstra era alt'a si mai mare. Noi avemu cativa generali si coloneli facuti de Cusa precum se dice aici de ocasiune, nu avemu inse pana acum nici unu comandantu. Unu singuru oficiru nu tiasiu potea numi, séu cariu nume pentru unu casu de resboiu se fia inseflatu vreo incredere trupeloru. Haralambe, Leca s. a. sunt ostasi de unu mare curagiu personalu, inse dela unu comandantu se cere si alte calitati din cele mai rari. La noi numai resboiulu erá se nasca pe comandanti. Elementele din care este compusa ostirea nóstra sunt fórte bune, numai catu au mare trebuintia de mai multe capete inteligente si multu mai bine disciplinate.

Prin reducerea armatei se va face o economia anuala cá de 10 milióne lei, éra din economiile care se facu pe la alte ministerii se va pastra érasi pe atata.

Avemu inse mare trebuintia pe pace.

— Librariulu Georgie Ioanid si Petrescu ampleiatiulu dela biroulu statisticu sunt dati in judecata criminala.—Se da cu socotél'a ca supreusiunile de bani facute la tipografi'a statului in trei ani pana in Octobre 1865 trecu departe preste diece mii de galbini. Acea tipografia are trebuintia de cate 3000 pana la patru mii maji austriace de charthia de diferite calitati si formate. Din cercetarile comisionale a esitu, ca prin intielegerea cu literantulu s'a gramaditu in magasinele tipografiei multime de chartia, de care statulu nu avea nici o trebuintia; éra charthi'a se literá multu mai usióra decatu erá hotaritu in contractulu de literatie. In alte tieri asemenea fapte infame tragu in urm'a loru cas-sarea din postu, inschisóre si despagubirea tesaurului din averea vinovatului, éra literantulu insielatoru isi perde pentru totudeauna dreptulu de a mai litera si remane infamu.

Mai deunadi unu prusianu de mare auctoritate a disu: Cei carii au chiamatu pe Carolu I. l'au informatu despre tóte, numai un'a nu 'ia spusu, ca in Principate cá si in Resaritu ómenii de caracteru si de onóre sunt pucini.

Din porunca domnésca tipografi'a ministeriului de resboiu s'a inchisu si precum audimu, s'a hotaritu a se incorpora cu tipografi'a statului, precum se incorporase si a mitropoliei, la care inca s'au comisu hotii mari. Multi sunt de parere, cá chiaru tipografi'a statului se fia desfiintiata cu totulu, pentrucea cheltuielile acelei sunt colosale, éra castigu nimicu. Sta fórte reu statulu a monopolisa publicitatea si literatur'a si a face concurentia privatiloru. In capitala sunt multe tipografii mai mari si mai mici, la care gubernulu póte da lucrarile sale de tiparitu prin deschidere de concurentia. Chiaru astadi s'ar potea da orice manuscriptu prin licitatione, la care se concurga si tipografi'a statului cu pretiurile sale. Asemenea ecsemple mai avemu in unele staturi europene, unde din intemplare inca apucase a se infiintia cate o tipografia a statului, de si in cele mai multe asié ceva nu ecsista. Acésta se se faca cu atatu mai virtosu in Romani'a, cu catu directiunea de acum a tipografiei statului inca nu insufla nici o incredere *).

In capitala inca totu mai domnesce coler'a, de si numai in forma sporadica. G. B. — nu.

— „Monitorulu" a publicatu unu diurnalu alu consiliului ministriloru, prin care se autorisa D. ministru alu lucrariloru publice a incheiá unu contractu cu D. Eugeniu Gevand, inginerulu, pentru construirea unui drumu de feru dela Bucuresci la Ploiesci, si dela Bucuresci la Pitesci, care va servi pentru lini'a ce va conduce s'au spre Turnu-Rosiu la Sibiiu, s'au spre Turnu-Severinu la Brasiovu. D. Gevand nu pretinde a i se plati acum pentru studiile ce va sevirsi pana la érna, ci numai la inceputulu anului 1867. Acestu proiectu este de o mare utilitate pentru agricultura, si avantagiele ce presinta sunt mari si numeróse in tóte privintiele; de acea nu ne indoimu ca camerele viitóre se voru grabi a votá acestu proiectu.

Pretiulu pentru ante-proiectu este de 200 franci, pentru proiectulu definitivu, 320 franci, pentru lucrari de arta pe chilom. 80 fr. „Ref."

RUSI'A. Insurectiune in Siberi'a. Unu corespondinte in diurnalulu „Czász" din Cracovia descrie rescól'a intemplata in 20 si 21 Iuniu aprópe de Irkutsk din fuintana autentica. 1200 esilati din provinciele polóne, intre cari fórte multi din Galiti'a, aflanduse sub padia de cassci la lucru de drumu in Kultuk, maltrati cu fóme si ne primindu neci a sut'a parte din soldulu destinatu, cu care-si implea pungile inspectorii loru, se plansera spre vindecarea mancatoriiloru acestora, inse fora succesu, ma resbunarea capiloru imparti si cnute la unu polonu ne vinovatu. Esilatii ne mai putendu suferi, in 20 spre 21 Iuniu se aruncara asupra soldatiloru, le rapira armele si pisara pre cei improtivitori. Unii se aruncara asupra capitanului de proviantu si lu omorira, pre supremulu conducatoriu-lu prinsera si luandu arme, munitione si cai, se trasera catra lacu'u Baical. — Alti vre o 3.000 rusi ér' esilati urmara esemplulu polonioru, omorira tóta garnisón'a, doue escadróne de casaci si doue despartiamente de infanteria, le luara armele si se pusera sub comand'a polonioru. Locuitorii siberiani inca se folosira de acestu momentu spre a-si arunc'a jugulu apasarei ruseresi si se resculara facundu causa comuna cu insurgentii. Gouverneurulu de resbelu din Irkutsk audiendu de acésta rescóla, tramise 4 despartiemente de infanteria cu 6 tunuri si una de cavaleria sub conducerea adjutantului seu si a unui colonelu; inse polonii si apucara la strimtóre si si omorira mai pre toti, intre cari vre-o 20 oficiri si duoi coloneli. Gubernatorulu mai tramise alte despartiamente in 27 Iuniu spre a atacá pre insurgenti din faci'a si din dosu, inse insurgentii se aruncara cu furia asupra cate unui despartiamentu si-l dimicara cea mai mare parte din rusi.

Gubernatorulu incepù a recrutá si a lu'a pusetiune de aperare. Caletori dintr'acolo spunu ca rescol'a se totu mai latiesce si ca polonii au luatu arme pre tóta lini'a.

TURCI'A. Insurectiune preinsul'a Candi'a. Dintr'unu conflictu intre gubernatorulu turcescu si intre poporimea gréca, care pretindea reforme fara resultatu, esi de odata o flagranta insurectiune. Representantii grecilorui se adunara intr'unu congresu nationalu, apucara la arme, redicara flamur'a nationala si proclamara nedependint'a insulei. Versarea de sange inca dureza. Condiotii inca vreu a se anecsá la mum'a loru Grecia, de unde atatu prin diurnale, catu si prin reuniuni patriotice primescu ajutórie, si au denumitu pre gen. Kalergis de supremu comandante. Regele Greciei care se afla in Corfu, a dechiarat'u inaintea soliloru poteriloru protectórie, ca elu nu póte remane indiferentu facia cu miser'a stare a poporimei din Candia si asia astépta respunsu, dupa care va dá, voia si gen. Kalergis a primi oomand'a. Solulu turcescu din Greci'a a cerutu dechiarationi in caus'a acést'a, care s'au amanatu. In Epiru si in Tessali'a inca au inceputu a esi la lumina mari frecari si turcii tramitu mereu soldati pentru intarirea cordonului catra Grecia. In Ianina prinse pasi'a vre o 50 persóne cá prepusi, cá aru simpatisa cu caus'a grecésca. —

*) Directorulu nou este Stefanu Rasidescu, tipografu falitu de doua ori —

CONCURSU.

La scóla gr. cat. din Tohanulu vechiu districtulu Fagarasiului in cercelu Branului, se deschide concursu pentru o statiunea de unu invetiatoriu cu salariu anualu de 150 fl. v. a., cuartiru, gradina si siese stanjini de lemne.

Doritorii a ocupa acésta statione au a-si tramite pana la 20 Septembre a. c. petitiunile timbrate si provediute cu documentele necesarie, precum atestatu de botezu, atestatu ca au absolvatu celu pucinu gimnasiulu inferioru si cursulu pedagogicu, la subscris'a eforia scolare. —

Tohanulu vechiu in 27 Aug. 1866.

Eforia scólei gr. cat. din Tohanulu vechiu.

25 fl. m. a.

se dau pe langa multiamita, or' prin posta celoia, care mi va arata aici la Nawaria per SZCZERZEC langa Lemberg, unde se afla fiu meu Henrico Müller, care in 31 Iuliu a. c. a calatoritu din Pest'a preste Tokaiu or' Vien'a catra casa, are pasportu locotenentialu, e studinte agronomicu, vine din Germani'a, e de 18 ani, inaltu de statura.

1—2 Peter Müller din Nawariu.

Cursurile la bursa in 30. Aug. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 15 cr. v.
Augsburg	—	—	128 „ — „
London	—	—	129 „ 50 „
Imprumutulu nationalu		—	63 „ 10 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %		68 „ 10 „	
Actiile bancului	—	—	730 „ — „
„ creditului	—	—	186 „ 90 „

Redactoru respandietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANNE GÖTT.